

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 09 » 2024 р.

ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

для студентів

спеціальності	<u>051 Економіка</u>
освітнього рівня	<u>другого (магістерського)</u>
освітньої програми	<u>051.00.02 Міжнародна економіка</u>

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307986	
Програма № <u>0743/24</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
	(прізвище, ім'я, по-батькові)
« 09 » <u> </u>	20 <u>24</u> р.

Київ – 2024

Розробники:

Шлапак А.В. доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

Іващенко О.А. кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 04.09.2024 р. № 18.

Завідувач кафедри А.В. Шлапак

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 051.00.02 Міжнародна економіка

Гарант освітньо-професійної програми А.В. Шлапак

04.09.2024 р.

Програму практики перевірено

Заступник декана О.О. Казак

05.09.2024 р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання
	<i>денна/заочна</i>
Вид практики	переддипломна
Загальний обсяг кредитів / годин	9/270
Курс	2
Семестр	3
Обсяг кредитів	9
Обсяг годин	270
Тривалість (у тижнях)	6
Форма семестрового контролю	залік

1. Бази практики

Переддипломна (науково-дослідна) практика є ключовим етапом в підготовці магістрів зі спеціальності 051 Економіка освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка», і спрямована на досягнення найважливішої цілі – підготувати фахівців, які володіють не тільки фундаментальними теоретичними знаннями в галузі міжнародної економіки, але й мають високий рівень методології наукової творчості та сучасних інформаційних технологій.

Ця практика дозволяє студентам ознайомитися з методикою проведення науково-дослідної роботи в академічних інститутах, детально розглянути питання реалізації теоретичних і наукових розробок у сфері професійної діяльності, а також отримати важливі навички для проведення самостійної науково-дослідницької роботи в галузі міжнародної економіки.

Для здобувачів вищої освіти ця практика становить можливість отримати і перевірити ключові наукові результати, які вони будуть використовувати в своїй кваліфікаційній магістерській роботі, а також визначити можливості їхнього практичного використання. Бази для проведення практики включають в себе кафедру міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Зазвичай практика відбувається під керівництвом наукового керівника кваліфікаційного магістерського дослідження, який активно займається науково-дослідною роботою.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль переддипломної практики покладається на завідувача кафедри міжнародної економіки.

В окремих випадках навчання може проводитися онлайн за допомогою дистанційних технологій.

2. Мета та завдання практики

Переддипломна (науково-дослідна) практика для магістрів є обов'язковою складовою їх освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» спеціальності 051 Економіка. Ця практика здійснюється відповідно до навчального плану та спрямована на розвиток професійних навичок і вмінь, необхідних для проведення незалежних науково-дослідницьких робіт.

Магістри повинні мати глибокі наукові знання, володіти методологією наукової роботи, сучасними інформаційними технологіями, методами збору, обробки, зберігання і використання наукової інформації, а також мати здатність до творчої науково-дослідницької діяльності. Саме це визначає важливість переддипломної (науково-дослідної) практики для магістрів. Вона є необхідною частиною їхньої освіти та спрямована на поглиблення знань, отриманих під час теоретичного навчання, а також на вдосконалення практичних навичок і умінь, що необхідні в професійній діяльності.

Проведення переддипломної практики допомагає магістрам перевірити основні наукові результати своєї кваліфікаційної роботи і визначити можливість їх практичного використання. Така практика є важливою для підготовки кваліфікованих фахівців у галузі міжнародної економіки.

Під час практики студенти мають можливість визначити, чи відповідає їх тема магістерської роботи власним професійним інтересам та чи вони готові розвивати свою кар'єру в цій галузі. Це допомагає їм зробити більш обдуманий вибір щодо майбутньої кар'єри.

Усі ці аспекти допомагають студентам магістрів міжнародної економіки підготуватися до висококваліфікованої роботи в галузі економіки та забезпечують їм конкурентну перевагу на ринку праці.

Метою переддипломної практики є набуття студентом навичок та здатностей, необхідних для ефективної роботи в сфері міжнародної економіки. Практика спрямована на розвиток здатностей до аналізу та розв'язання складних проблем, генерацію нових ідей, а також на вдосконалення навичок з пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Крім того, метою є розвиток здатності до прийняття обґрунтованих рішень у сфері міжнародної економіки, аналізу моделей розвитку національних економік та оцінки діяльності суб'єктів господарювання на глобальних ринках. Важливим аспектом є також здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

Завдання переддипломної практики: провести аналіз та оцінку нормативно-правових актів, що регулюють міжнародну економічну діяльність, та надати рекомендації щодо їх застосування в реальній практиці; дослідити моделі розвитку національних економік і визначити їхню роль у сучасній світовій економічній системі; розробити стратегії та заходи для досягнення ключових цілей з урахуванням змін глобального економічного середовища; провести моніторинг та аналіз діяльності суб'єктів господарювання на зарубіжних ринках для визначення їх конкурентних позицій; підготувати аналітичний звіт на основі отриманих результатів; ідентифікувати зміни в кон'юктурі міжнародних ринків під впливом

невизначених факторів, провести їх порівняльний аналіз і дати критичну оцінку наслідкам прийнятих рішень; провести ретельний аналіз наукової літератури, пов'язаної з темою кваліфікаційної роботи, вивчивши сучасні теорії та підходи; зібрати й обробити необхідні дані для підготовки кваліфікаційної роботи, використовуючи відповідні методи та інструменти; підготувати наукову публікацію за результатами проведеного дослідження; підготувати презентації для демонстрації отриманих результатів; співпрацювати з науковим керівником для обговорення прогресу та вирішення питань, пов'язаних із дослідженням.

3. Результати навчання за практикою

У результаті проходження практики студент повинен оволодіти такими **компетенціями:**

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально- економічні наслідки управлінських рішень.

У результаті проходження практики студент повинен оволодіти такими **програмними результатами навчання:**

РН02. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН04. Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН07. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

PH09. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

PH11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

PH13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

4. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Організаційний етап	30
Участь в установчій конференції	2
Ознайомлення з програмою та формою звітності з практики	8
Отримання завдання, складання графіку проходження практики	20
Етап 2. Дослідницький етап	180
Етап 3. Завершальний етап	60
Підготовка звіту з практики та обговорення результатів проходження практики	60
Загалом	270

5. Зміст практики

5.1. Особливості організації і проведення практики

Основні завдання переддипломної практики відображається в індивідуальному графіку. Основними завданнями переддипломної практики є: опрацювання змісту кваліфікаційної магістерської роботи, визначення предмету та об'єкту дослідження; ознайомлення з науково-інформаційними джерелами з обраної наукової проблематики та формування бібліографічного переліку джерел, переліку нормативно-правової документації, джерел статистичного інформації; виконання огляду друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми; підготовка тез доповідей для участі у науково-практичній конференції (підготовка наукової статті за обраним напрямом дослідження); виконання індивідуального завдання (складання змісту та реферату кваліфікаційної магістерської роботи, підготовка розділів кваліфікаційної магістерської роботи, підготовка презентаційних матеріалів).

Магістрант здійснює відмітки та записує зміст і обсяг виконаної роботи, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчує науковий керівник з відміткою про вчасність його представлення.

Проходження практики передбачає реалізацію трьох основних етапів: організаційного, дослідницького і завершального.

Організаційний етап передбачає проведення установчої конференції, учасниками якої є студенти 2 курсу, їхні наукові керівники та гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка». На цьому етапі: визначаються основні цілі та завдання практики, опрацьовується індивідуальна по кожному з практикантів програма, яка має включати всі змістовні частини переддипломної практики та терміни виконання видів робіт, що входять до неї. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються зі звітною документацією.

Дослідницький етап передбачає проведення студентами дослідницької діяльності згідно встановленого плану та рекомендацій.

Завершальний етап представлений підготовкою звітної документації студентами (щоденник практики з індивідуальним планом практики (Додаток А), звіт, тези (стаття), презентація), науковими керівниками (оцінка в індивідуальному плані студента, у відомості підсумкового контролю, написання характеристики на здобувача вищої освіти (Додаток Б)), звітньою конференцією, під час якої відбувається обговорення результатів переддипломної практики, висловлюються пропозиції щодо поліпшення умов її проведення, модернізації змісту та форм роботи з студентами, оцінюванням результатів проходження практики.

5.2. Перелік обов'язків і прав студента

Студент зобов'язаний:

- вивчити програму практики та дотримуватися методичних рекомендацій щодо її виконання;
- своєчасно розпочати практику та завершити виконання її програми згідно з термінами, передбаченими графіком навчального процесу;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- виконувати вказівки керівника практики;
- систематично підбирати матеріал для звіту, виконання індивідуального завдання та кваліфікаційної роботи;
- наприкінці практики підготувати й подати звіт про її проходження для перевірки керівнику від кафедри, а також захистити його.

У разі проходження практики дистанційно, студент зобов'язаний виконувати в повному обсязі, якісно та своєчасно всі покладені на нього обов'язки, що перераховані вище, в форматі онлайн режиму, використовуючи наявні новітні інформаційно-комунікаційні технології та інструменти.

Студент має право:

- звертатися за консультаціями до керівників практики, гаранта освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка», як в очній формі так, і в онлайн режимі.

5.3. Загальні аспекти керівництва практикою від університету

Поточний контроль і методичне керівництво переддипломною практикою від університету здійснюють викладачі кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка – безпосередньо в університеті або в режимі відео-конференції дистанційно та надають студентам-практикантам консультації.

У разі проходження практики в дистанційній формі, керівник практики від університету зобов'язаний здійснювати керівництво нею якісно, своєчасно та в повній мірі відповідно до її змісту, використовуючи наявні інноваційні засоби дистанційної комунікації та потрібне програмне забезпечення.

При цьому викладачі звертають увагу на обсяг і якість виконаної студентами роботи, своєчасність і правильність написання звіту з практики; надають методичну допомогу з питань програми практики, збору матеріалу для написання звіту, виконання індивідуального завдання та проведення необхідної науково-дослідної роботи; консультують студентів з питань написання кваліфікаційної роботи.

6. Програма практики

Змістовий модуль 1. Організаційний етап.

Тема 1. Установча конференція. Ознайомлення з програмою та формою звітності з практики. Отримання індивідуального завдання, складання графіку проходження практики

Змістовий модуль 2. Дослідницький етап.

Тема 2. Пошук, оброблення та аналіз інформації з вітчизняних та зарубіжних джерел за темою кваліфікаційної магістерської роботи.

Тема 3. Аналіз нормативно-правових документів, оцінка аналітичних звітів, використання нормативно-розпорядчих документів та довідкових матеріалів, здійснення прикладних аналітичних розробок, професійна підготовка аналітичних матеріалів, прийняття обґрунтованих рішень за темою кваліфікаційної магістерської роботи.

Тема 4. Дослідження й аналіз моделей розвитку національних економік, обґрунтування заходів досягнення стратегічних цілей в умовах глобалізації, ідентифікація змін кон'юнктури міжнародних ринків під дією невизначених факторів, здійснення їх компаративного аналізу, критична оцінка наслідків прийнятих рішень за темою кваліфікаційної магістерської роботи.

Тема 5. Оцінка діяльності глобальних компаній та їхніх позицій на міжнародних ринках. Аналіз та оцінка геоекономічних стратегій. Виявлення особливостей функціонування міжнародного бізнес-середовища та моделей економічного розвитку країн з позицій національних економічних інтересів. Прогнозування тенденцій розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап.

Тема 6. Оцінка набутого досвіду та пропозиції. Опрацювання списку використаних джерел.

Тема 7. Підготовка наукової публікації за результатами проведеного дослідження.

Тема 8. Підготовка звіту з практики та обговорення результатів проходження практики.

Індивідуальне завдання на переддипломну практику оформлюється за встановленим зразком. Дана програма має орієнтовний характер.

7. Оформлення й захист звіту про практику та критерії оцінювання результатів практики

Звіт з практики містить: титульну сторінку, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими (прописними) літерами. Заголовки підрозділів - маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину роботи слід починати з нової сторінки.

Текст звіту з практики потрібно набирати на комп'ютері таким чином, щоб залишалися поля: від лівого краю тексту - 30 мм, від правого - 15 мм, від верхнього та нижнього краю до рядків тексту - 20 мм. Текст слід друкувати через 1,5 інтервали, використовуючи шрифт Times New Roman 14, абзац 1,25.

Титульна сторінка має єдину форму і реквізити. Вона оформляється згідно встановленого зразка (Додаток В).

Першою сторінкою звіту є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок роботи, проте на ньому номер сторінки не проставляється. Другою є зміст, третьою – вступ і так далі, при цьому їх нумерація розташовується у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Рисунки, таблиці та формули необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони вперше згадуються, або на наступній сторінці. Таблиці та рисунки, розміри яких більше формату А4, розміщуються в додатках.

Нумерація рисунків, таблиць та формул здійснюється за наступним принципом: *Рис. 1.4. Структура індексу залученості до міжнародної торгівлі (четвертий рисунок першого розділу); Таблиця 1.3. Структура імпорту товарів з країни X до країни Y у 2023 р. (третья таблиця першого розділу).*

На цитати потрібно давати посилання в квадратних дужках [...] з зазначенням номеру джерела та через кому сторінки, а в списку використаних джерел оформлення бібліографічного опису повинен відповідати ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40), а також сторінку чи загальну кількість сторінок, якщо посилання йде на декілька джерел, то між їх номерами в квадратних дужках ставиться крапка з комою. Наприклад, «...реалізація ідеї транскордонного регіоналізму продиктована прагненням досягти ряду цілей - від можливості виходу на нові ринки з акцентом на створенні сприятливих умов для підприємств, які адаптуються до єдиного ринку і високої конкуренції, до забезпечення політичної стабільності... » [15, с. 32].

Допоміжний матеріал (інструкції, методичні вказівки, бланки документів, ілюстрації тощо) слід виносити в додатки. В додатках не допускається наявність незаповнених бланків відповідної документації. Документи повинні бути оформлені з дотриманням всіх вимог. Додатки слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер **Г, З, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**, наприклад: Додаток А, Додаток Б тощо.

Бібліографічний матеріал у звіті з практики – це ключ до джерел, якими користувався автор при його написанні. Крім того, такий матеріал у певній мірі є вираженням наукової етики й культури наукової праці. У звіті з практики список використаних джерел оформляється: 1) в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; 2) у порядку появи посилань у тексті.

Максимальний обсяг основної частини звіту – не більше 70 сторінок формату А4. Звіт вважається завершеним, якщо він одержав позитивний відгук.

Після проходження переддипломної практики студент звітує керівнику практики в письмовій формі. Студент оформлює письмовий звіт про проходження практики. До загальнообов'язкових вимог відноситься наявність таких елементів, як:

- титульний аркуш;
- індивідуальний план роботи на практиці з відміткою про виконання;
- реферат кваліфікаційної магістерської роботи;
- зміст;
- вступ, який містить актуальність проведеного дослідження, його мету та завдання, об'єкт та предмет, використані методи дослідження, інформаційна база дослідження, теоретичне значення одержаних результатів дослідження, практичне значення одержаних результатів дослідження, апробація, структура;
- теоретичний розділ дослідження;
- практичний (аналітичний) розділ дослідження;
- рекомендаційний розділ дослідження;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності);
- характеристику практиканта як дослідника;
- щоденник практики, оформлений відповідно до встановлених вимог.

Оцінка результатів захисту звіту з переддипломної практики здійснюється у відповідності до критеріїв оцінювання рівня сформованості знань та вмінь, передбачених освітньо-професійною програмою. Критерії оцінювання захисту звіту з переддипломної практики, які забезпечують максимальну оцінку представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінки захисту та якості оформлення звіту з проходження практики за 100-бальною шкалою оцінювання

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Повнота висвітлення завдань практики	до 15
Логіка викладеного матеріалу	до 15
Якість оформлення текстового матеріалу звіту	до 15
Підготовка наукової публікації (тези, стаття)	до 15
Захист звіту та відповіді на запитання	до 40
Загалом	100

Рівень якості виконання програми переддипломної практики визначається за комплексною системою оцінювання: поєднання Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «Fх», «F»), та системи ВНЗ (за 100-баловою шкалою) (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

ДОДАТКИ

Додаток А

Щоденник переддипломної практики студента

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студент(ка) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

курс _____ група _____

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітній рівень другий (магістерський)

Студент(ка) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

направляється на переддипломну практику на кафедру міжнародної економіки
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Термін практики: з _____ по _____ 202__ р.

Керівник практики від університету

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

« _____ » _____ 202__ р.

(підпис)

Відгук керівника практики

“ _____ ” _____ 202_ р.

Підпис _____

Зразок оформлення першої сторінки звіту про проходження практики

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ЗВІТ

про проходження переддипломної практики

студента(ки) _____

групи _____

спеціальності 051 «Економіка»

освітнього рівня другого (магістерського)

База практики кафедра міжнародної економіки Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка

Керівник практики від університету _____
(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищений з оцінкою _____

(підпис керівник від університету) « ____ » _____ 202_ р.

Розробники:

- Шлапак А.В. доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;
- Іващенко О.А. кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 04.09.2024 р. № 18.

Завідувач кафедри А.В. Шлапак

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 051.00.02 Міжнародна економіка

Гарант освітньо-професійної програми А.В. Шлапак

04.09.2024 р.

Програму практики перевірено

Заступник декана О.О. Казак

05.09.2024 р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

Опис виробничої практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання
	<i>денна/заочна</i>
Вид практики	переддипломна
Загальний обсяг кредитів / годин	9/270
Курс	2
Семестр	3
Обсяг кредитів	9
Обсяг годин	270
Тривалість (у тижнях)	6
Форма семестрового контролю	залік

1. Бази практики

Переддипломна (науково-дослідна) практика є ключовим етапом в підготовці магістрів зі спеціальності 051 Економіка освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка», і спрямована на досягнення найважливішої цілі – підготувати фахівців, які володіють не тільки фундаментальними теоретичними знаннями в галузі міжнародної економіки, але й мають високий рівень методології наукової творчості та сучасних інформаційних технологій.

Ця практика дозволяє студентам ознайомитися з методикою проведення науково-дослідної роботи в академічних інститутах, детально розглянути питання реалізації теоретичних і наукових розробок у сфері професійної діяльності, а також отримати важливі навички для проведення самостійної науково-дослідницької роботи в галузі міжнародної економіки.

Для здобувачів вищої освіти ця практика становить можливість отримати і перевірити ключові наукові результати, які вони будуть використовувати в своїй кваліфікаційній магістерській роботі, а також визначити можливості їхнього практичного використання. Бази для проведення практики включають в себе кафедру міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Зазвичай практика відбувається під керівництвом наукового керівника кваліфікаційного магістерського дослідження, який активно займається науково-дослідною роботою.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль переддипломної практики покладається на завідувача кафедри міжнародної економіки.

В окремих випадках навчання може проводитися онлайн за допомогою дистанційних технологій.

2. Мета та завдання практики

Переддипломна (науково-дослідна) практика для магістрів є обов'язковою складовою їх освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» спеціальності 051 Економіка. Ця практика здійснюється відповідно до навчального плану та спрямована на розвиток професійних навичок і вмінь, необхідних для проведення незалежних науково-дослідницьких робіт.

Магістри повинні мати глибокі наукові знання, володіти методологією наукової роботи, сучасними інформаційними технологіями, методами збору, обробки, зберігання і використання наукової інформації, а також мати здатність до творчої науково-дослідницької діяльності. Саме це визначає важливість переддипломної (науково-дослідної) практики для магістрів. Вона є необхідною частиною їхньої освіти та спрямована на поглиблення знань, отриманих під час теоретичного навчання, а також на вдосконалення практичних навичок і умінь, що необхідні в професійній діяльності.

Проведення переддипломної практики допомагає магістрам перевірити основні наукові результати своєї кваліфікаційної роботи і визначити можливість їх практичного використання. Така практика є важливою для підготовки кваліфікованих фахівців у галузі міжнародної економіки.

Під час практики студенти мають можливість визначити, чи відповідає їх тема магістерської роботи власним професійним інтересам та чи вони готові розвивати свою кар'єру в цій галузі. Це допомагає їм зробити більш обдуманий вибір щодо майбутньої кар'єри.

Усі ці аспекти допомагають студентам магістрів міжнародної економіки підготуватися до висококваліфікованої роботи в галузі економіки та забезпечують їм конкурентну перевагу на ринку праці.

Метою переддипломної практики є набуття студентом навичок та здатностей, необхідних для ефективної роботи в сфері міжнародної економіки. Практика спрямована на розвиток здатностей до аналізу та розв'язання складних проблем, генерацію нових ідей, а також на вдосконалення навичок з пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Крім того, метою є розвиток здатності до прийняття обґрунтованих рішень у сфері міжнародної економіки, аналізу моделей розвитку національних економік та оцінки діяльності суб'єктів господарювання на глобальних ринках. Важливим аспектом є також здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

Завдання переддипломної практики: провести аналіз та оцінку нормативно-правових актів, що регулюють міжнародну економічну діяльність, та надати рекомендації щодо їх застосування в реальній практиці; дослідити моделі розвитку національних економік і визначити їхню роль у сучасній світовій економічній системі; розробити стратегії та заходи для досягнення ключових цілей з урахуванням змін глобального економічного середовища; провести моніторинг та аналіз діяльності суб'єктів господарювання на зарубіжних ринках для визначення їх конкурентних позицій; підготувати аналітичний звіт на основі отриманих результатів; ідентифікувати зміни в кон'юктурі міжнародних ринків під впливом

невизначених факторів, провести їх порівняльний аналіз і дати критичну оцінку наслідкам прийнятих рішень; провести ретельний аналіз наукової літератури, пов'язаної з темою кваліфікаційної роботи, вивчивши сучасні теорії та підходи; зібрати й обробити необхідні дані для підготовки кваліфікаційної роботи, використовуючи відповідні методи та інструменти; підготувати наукову публікацію за результатами проведеного дослідження; підготувати презентації для демонстрації отриманих результатів; співпрацювати з науковим керівником для обговорення прогресу та вирішення питань, пов'язаних із дослідженням.

3. Результати навчання за виробничою практикою

У результаті проходження виробничої практики студент повинен оволодіти такими **компетенціями**:

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально- економічні наслідки управлінських рішень.

У результаті проходження виробничої практики студент повинен оволодіти такими **програмними результатами навчання**:

РН02. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН04. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН07. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

PH09. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

PH11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

PH13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

4. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Організаційний етап	30
Участь в установчій конференції	2
Ознайомлення з програмою та формою звітності з практики	8
Отримання завдання, складання графіку проходження практики	20
Етап 2. Дослідницький етап	180
Етап 3. Завершальний етап	60
Підготовка звіту з практики та обговорення результатів проходження практики	60
Загалом	270

5. Зміст практики

5.1. Особливості організації і проведення практики

Основні завдання переддипломної практики відображається в індивідуальному графіку. Основними завданнями переддипломної практики є: опрацювання змісту кваліфікаційної магістерської роботи, визначення предмету та об'єкту дослідження; ознайомлення з науково-інформаційними джерелами з обраної наукової проблематики та формування бібліографічного переліку джерел, переліку нормативно-правової документації, джерел статистичного інформації; виконання огляду друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми; підготовка тез доповідей для участі у науково-практичній конференції (підготовка наукової статті за обраним напрямом дослідження); виконання індивідуального завдання (складання змісту та реферату кваліфікаційної магістерської роботи, підготовка розділів кваліфікаційної магістерської роботи, підготовка презентаційних матеріалів).

Магістрант здійснює відмітки та записує зміст і обсяг виконаної роботи, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчує науковий керівник з відміткою про вчасність його представлення.

Проходження практики передбачає реалізацію трьох основних етапів: організаційного, дослідницького і завершального.

Організаційний етап передбачає проведення установчої конференції, учасниками якої є студенти 2 курсу, їхні наукові керівники та гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка». На цьому етапі: визначаються основні цілі та завдання практики, опрацьовується індивідуальна по кожному з практикантів програма, яка має включати всі змістовні частини переддипломної практики та терміни виконання видів робіт, що входять до неї. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються зі звітною документацією.

Дослідницький етап передбачає проведення студентами дослідницької діяльності згідно встановленого плану та рекомендацій.

Завершальний етап представлений підготовкою звітної документації студентами (щоденник практики з індивідуальним планом практики (Додаток А), звіт, тези (стаття), презентація), науковими керівниками (оцінка в індивідуальному плані студента, у відомості підсумкового контролю, написання характеристики на здобувача вищої освіти (Додаток Б)), звітною конференцією, під час якої відбувається обговорення результатів переддипломної практики, висловлюються пропозиції щодо поліпшення умов її проведення, модернізації змісту та форм роботи з студентами, оцінюванням результатів проходження практики.

5.2. Перелік обов'язків і прав студента

Студент зобов'язаний:

- вивчити програму практики та дотримуватися методичних рекомендацій щодо її виконання;
- своєчасно розпочати практику та завершити виконання її програми згідно з термінами, передбаченими графіком навчального процесу;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- виконувати вказівки керівника практики;
- систематично підбирати матеріал для звіту, виконання індивідуального завдання та кваліфікаційної роботи;
- наприкінці практики підготувати й подати звіт про її проходження для перевірки керівнику від кафедри, а також захистити його.

У разі проходження практики дистанційно, студент зобов'язаний виконувати в повному обсязі, якісно та своєчасно всі покладені на нього обов'язки, що перераховані вище, в форматі онлайн режиму, використовуючи наявні новітні інформаційно-комунікаційні технології та інструменти.

Студент має право:

- звертатися за консультаціями до керівників практики, гаранта освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка», як в очній формі так, і в онлайн режимі.

5.3. Загальні аспекти керівництва практикою від університету

Поточний контроль і методичне керівництво переддипломною практикою від університету здійснюють викладачі кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка – безпосередньо в університеті або в режимі відео-конференції дистанційно та надають студентам-практикантам консультації.

У разі проходження практики в дистанційній формі, керівник практики від університету зобов'язаний здійснювати керівництво нею якісно, своєчасно та в повній мірі відповідно до її змісту, використовуючи наявні інноваційні засоби дистанційної комунікації та потрібне програмне забезпечення.

При цьому викладачі звертають увагу на обсяг і якість виконаної студентами роботи, своєчасність і правильність написання звіту з практики; надають методичну допомогу з питань програми практики, збору матеріалу для написання звіту, виконання індивідуального завдання та проведення необхідної науково-дослідної роботи; консультують студентів з питань написання кваліфікаційної роботи.

6. Програма практики

Змістовий модуль 1. Організаційний етап.

Тема 1. Установча конференція. Ознайомлення з програмою та формою звітності з практики. Отримання індивідуального завдання, складання графіку проходження практики

Змістовий модуль 2. Дослідницький етап.

Тема 2. Пошук, оброблення та аналіз інформації з вітчизняних та зарубіжних джерел за темою кваліфікаційної магістерської роботи.

Тема 3. Аналіз нормативно-правових документів, оцінка аналітичних звітів, використання нормативно-розпорядчих документів та довідкових матеріалів, здійснення прикладних аналітичних розробок, професійна підготовка аналітичних матеріалів, прийняття обґрунтованих рішень за темою кваліфікаційної магістерської роботи.

Тема 4. Дослідження й аналіз моделей розвитку національних економік, обґрунтування заходів досягнення стратегічних цілей в умовах глобалізації, ідентифікація змін кон'юнктури міжнародних ринків під дією невизначених факторів, здійснення їх компаративного аналізу, критична оцінка наслідків прийнятих рішень за темою кваліфікаційної магістерської роботи.

Тема 5. Оцінка діяльності глобальних компаній та їхніх позицій на міжнародних ринках. Аналіз та оцінка геоекономічних стратегій. Виявлення особливостей функціонування міжнародного бізнес-середовища та моделей економічного розвитку країн з позицій національних економічних інтересів. Прогнозування тенденцій розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап.

Тема 6. Оцінка набутого досвіду та пропозиції. Опрацювання списку використаних джерел.

Тема 7. Підготовка наукової публікації за результатами проведеного дослідження.

Тема 8. Підготовка звіту з практики та обговорення результатів проходження практики.

Індивідуальне завдання на переддипломну практику оформлюється за встановленим зразком. Дана програма має орієнтовний характер.

7. Оформлення й захист звіту про практику та критерії оцінювання результатів практики

Звіт з практики містить: титульну сторінку, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими (прописними) літерами. Заголовки підрозділів - маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину роботи слід починати з нової сторінки.

Текст звіту з практики потрібно набирати на комп'ютері таким чином, щоб залишалися поля: від лівого краю тексту - 30 мм, від правого - 15 мм, від верхнього та нижнього краю до рядків тексту - 20 мм. Текст слід друкувати через 1,5 інтервали, використовуючи шрифт Times New Roman 14, абзац 1,25.

Титульна сторінка має єдину форму і реквізити. Вона оформляється згідно встановленого зразка (Додаток В).

Першою сторінкою звіту є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок роботи, проте на ньому номер сторінки не проставляється. Другою є зміст, третьою – вступ і так далі, при цьому їх нумерація розташовується у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Рисунки, таблиці та формули необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони вперше згадуються, або на наступній сторінці. Таблиці та рисунки, розміри яких більше формату А4, розміщуються в додатках.

Нумерація рисунків, таблиць та формул здійснюється за наступним принципом: *Рис. 1.4. Структура індексу залученості до міжнародної торгівлі (четвертий рисунок першого розділу); Таблиця 1.3. Структура імпорту товарів з країни X до країни Y у 2023 р. (третья таблиця першого розділу).*

На цитати потрібно давати посилання в квадратних дужках [...] з зазначенням номеру джерела та через кому сторінки, а в списку використаних джерел оформлення бібліографічного опису повинен відповідати ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40), а також сторінку чи загальну кількість сторінок, якщо посилання йде на декілька джерел, то між їх номерами в квадратних дужках ставиться крапка з комою. Наприклад, «...реалізація ідеї транскордонного регіоналізму продиктована прагненням досягти ряду цілей - від можливості виходу на нові ринки з акцентом на створенні сприятливих умов для підприємств, які адаптуються до єдиного ринку і високої конкуренції, до забезпечення політичної стабільності... » [15, с. 32].

Допоміжний матеріал (інструкції, методичні вказівки, бланки документів, ілюстрації тощо) слід виносити в додатки. В додатках не допускається наявність незаповнених бланків відповідної документації. Документи повинні бути оформлені з дотриманням всіх вимог. Додатки слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер **Г, З, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ**, наприклад: Додаток А, Додаток Б тощо.

Бібліографічний матеріал у звіті з практики – це ключ до джерел, якими користувався автор при його написанні. Крім того, такий матеріал у певній мірі є вираженням наукової етики й культури наукової праці. У звіті з практики список використаних джерел оформляється: 1) в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; 2) у порядку появи посилань у тексті.

Максимальний обсяг основної частини звіту – не більше 70 сторінок формату А4. Звіт вважається завершеним, якщо він одержав позитивний відгук.

Після проходження переддипломної практики студент звітує керівнику практики в письмовій формі. Студент оформлює письмовий звіт про проходження практики. До загальнообов'язкових вимог відноситься наявність таких елементів, як:

- титульний аркуш;
- індивідуальний план роботи на практиці з відміткою про виконання;
- реферат кваліфікаційної магістерської роботи;
- зміст;
- вступ, який містить актуальність проведеного дослідження, його мету та завдання, об'єкт та предмет, використані методи дослідження, інформаційна база дослідження, теоретичне значення одержаних результатів дослідження, практичне значення одержаних результатів дослідження, апробація, структура;
- теоретичний розділ дослідження;
- практичний (аналітичний) розділ дослідження;
- рекомендаційний розділ дослідження;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності);
- характеристику практиканта як дослідника;
- щоденник практики, оформлений відповідно до встановлених вимог.

Оцінка результатів захисту звіту з переддипломної практики здійснюється у відповідності до критеріїв оцінювання рівня сформованості знань та вмінь, передбачених освітньо-професійною програмою. Критерії оцінювання захисту звіту з переддипломної практики, які забезпечують максимальну оцінку представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінки захисту та якості оформлення звіту з проходження виробничої практики за 100-бальною шкалою оцінювання

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Повнота висвітлення завдань практики	до 15
Логіка викладеного матеріалу	до 15
Якість оформлення текстового матеріалу звіту	до 15
Підготовка наукової публікації (тези, стаття)	до 15
Захист звіту та відповіді на запитання	до 40
Загалом	100

Рівень якості виконання програми переддипломної практики визначається за комплексною системою оцінювання: поєднання Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «Fх», «F»), та системи ВНЗ (за 100-баловою шкалою) (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

ДОДАТКИ

Додаток А

Щоденник переддипломної практики студента

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студент(ка) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

курс _____ група _____

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітній рівень другий (магістерський)

Студент(ка) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

направляється на переддипломну практику на кафедру міжнародної економіки
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Термін практики: з _____ по _____ 202__ р.

Керівник практики від університету

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

« _____ » _____ 202__ р.

(підпис)

Відгук керівника практики

“ _____ ” _____ 202_ р.

Підпис _____

Зразок оформлення першої сторінки звіту про проходження практики

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ЗВІТ

про проходження переддипломної практики

студента(ки) _____

групи _____

спеціальності 051 «Економіка»

освітнього рівня другого (магістерського)

База практики кафедра міжнародної економіки Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка

Керівник практики від університету _____
(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищений з оцінкою _____

(підпис керівник від університету) «___»_____ 202_ р.